

În pieptul nostru putred închisă ca-n mormînt.
Iubirea e-o-ntimplare și-ntimplătoare ura,
Altar nu li se-nalță și jertfe nu primește;
O stranie răceală pecetluiește gura
Și-n sînge patimi oarbe clocotesc!

Preocupările searbede și convenționale ale « lumii » ce-și consumă energiile în plăceri calculate și accese de josnicie îi apar poetului ca principalul obstacol în calea inspirației salvatoare. Dorința lui arzîndă este de a se răfui cu această gloată strălucitoare:

Ah, cît aș vrea să tulbur surînsul lor de gheață
Și-n vers de fier și pară să le arunc în față,
Mistuitoar, în flăcări de scîrbă și amar!

(1 Ianuarie, în românește de Ioan Horea)

Într-o asemenea lume poetul nu se poate simți decît singur, izolat, condamnat la singurătate, indiferent și rece la tot ce se petrece în jurul lui. Tema romantică a singurătății sublime este una dintre cele mai frecventate de Lermontov. El se aseamănă ha cu o « pînză rebelă » ce înfruntă singură urletul furtunii, ba cu o frunză de stejar ce s-a desprins pentru totdeauna de trunchi. Invocarea naturii se face în același spirit romantic, stihurile ei fiind preamărite pentru că îi oferă poetului refugiu, permițîndu-i să uite de existența umanității iremediabil corupte. Într-o zi, « cînd holdele de aur se leagănă în unde, / și-n freamătul de crînguri zefirul trece iar, / cînd pruna brumărie sub frunze se ascunde, / în liniști de livadă cu răcoros umbrar », poetul se simte în sfîrșit împăcat cu el însuși pentru că:

Atuncea și furtuna din sufletul meu tace,
Atunci în fericirea din lume cred și eu,
Pe fruntea mea se-așterne netulburata pace
Și-l văd în cerul'nalt pe Dumnezeu

(În românește de Sanda Arbore)

Semnificative sînt și analogiile pe care le stabilește poetul cu propriul destin. Exilat în sud, el întrebă nouri de ce și ei gonesc mereu, ce-i mîină din spate: invidie ascunsă? fățișă dușmănie? o crimă tainică? clevetirea? Răspunsul dezvăluie uimitor de plastic starea de spirit a poetului:

Nu! — Voi v-ați săturat de sterpe-ogoaie...
Nu știți ce-i pasiunea și chinul ei nebun;
Și veșnic reci și liberi, fără țară,
Nu-i nimeni să vă poată trimite în surghiun.

(Nourii, în românește de Al. Philippide)

Neaderența la viață a lui Lermontov a fost atît de categorică, încît într-una din cele mai celebre poezii ale sale (*Te-apasă greu uritul*) el proclamă fără ocolișuri ideea deșertăciunii, zădărniceii, nevăzînd în jur nici o perspectivă luminoasă:

Te-apasă greu uritul ... Și n-ai cui să-ntinzi mîna
Cînd sufletul vuieste de furtună.
Dorințe?... Nu-i zadarnic să tot dorești într-una?
Și anii trec, toți anii cei mai buni!